

ГАРЧИГ

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	1
Төслийн товч танилцуулга	1
2. 2023 ОНД ХИЙСЭН НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН АЖИЛ.....	3
3. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	4
3.1. Агаар орчинд үүсэх сөрөг нөлөөллийг бууруулахад хийгдсэн ажил:.....	4
3.2. Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх ажил.....	4
3.3. Хөрс, ургамал болон амьтанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, хамгаалахад хийгдсэн ажлууд.....	5
3.4. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний биелэлт	5
3.5. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт.....	9
3.6. Түүх соёл, шинжлэх ухааны дурсгалт зүйлс	9
3.7. Химийн бодис эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт.....	9
3.8. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт	9
ДҮГНЭЛТ	14

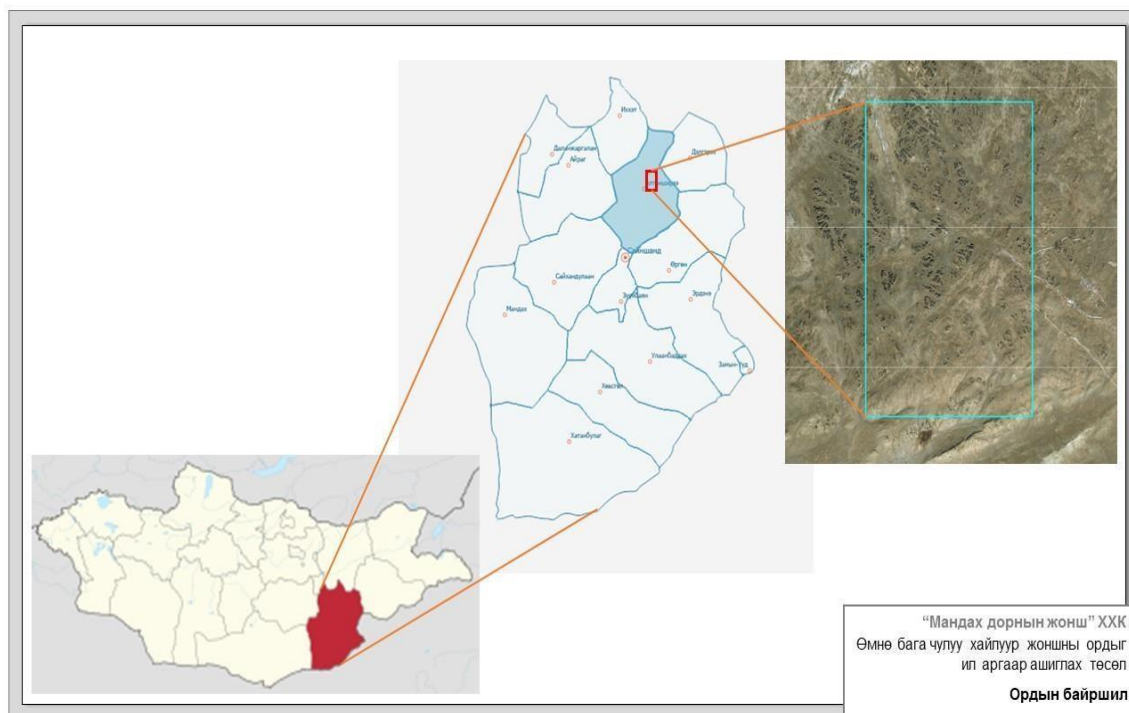
1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Төслийн товч танилцуулга

Өмнө бага чулуу хайлуур жоншны орд нь засаг захиргааны нэгжийн хувьд Дорноговь аймгийн Алтанширээ сумын нутагт орших бөгөөд Улаанбаатар хотоос зүүн урагш 450 км, Алтанширээ сумаас зүүн хойш 30 км-т, Бага чулуу уулын орчимд Улаанбаатар Сайншандын чиглэлийн хатуу хучилттай замын зүүн талд байрлана. Талбай нь номенклатурын хувьд L-49-078 нэрлэвэрт байрладаг

- Талбайн нэр: “Өмнө бага чулуу”
- Ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбайн дугаар: MV-021637

Ашиглалтын талбайн хэмжээ: 219.4 га

Зураг 1. Төслийн талбайн байршлын тойм зураг

ТӨСӨЛ ХЭРЭГЖИЖ БУЙ НУТГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Хүн ам дэд бүтэц

Хүн ам, дэд бүтэц. Дорноговь аймаг нь 109.5 мянган хавтгай дөрвөлжин километр нутаг дэвсгэртэй 14 сум, 65 багтай. Хэрэглээний бүсчлэлээр зүүн бүст хамаарна. Дорноговь аймаг Монгол орны зүүн өмнөд хязгаарт урд талаараа БНХАУ-тай хил 600 км-ээр хиллэдэг. Улс дотор Өмнөговь, Сүхбаатар, Дундговь, Говьсүмбэр, Хэнтий аймгуудтай хиллэдэг. Хойд, урд хоёр гүрнийг холбосон, төвийн бүсийн хөгжийн гол тэнхлэг болсон төмөр зам дайран өнгөрдөг. Аймгийн хэмжээнд нийт хүн амын тоо 71.0 мян орчим бөгөөд гол тэнхлэг замын дагуу тус аймгийн бүх сумын 42.8 хувь, хүн амын 61 хувь нь оршин сууж байна. Алтанширээ сум нь Улаанбаатар хотоос 450 км, аймгийн төвөөс зүүн хойш 90 км-т байрладаг. Цаг уурын эрс тэс уур амьсгалтай, 7200 км² газар нутагтай, говь хээрийн бүс нутагтай, баруун урд талаараа Сайншанд, Сайхандулаан, баруун талаараа Айраг, хойд талаараа Иххэт, Хэнтий аймгийн Галшар сум, зүүн, зүүн урд талаараа Дэлгэрэх, Өргөн сумдтай хил залган оршино. Алтанширээ суманд Тойг, Зараа, Хаяа, Чулуунгишгэр гэсэн 4 багийн нийт 1340 орчим хүн амьдардаг. Хүн амын тоогоор Дорноговь аймгийн 14 сумаас 13-т, газар нутгийн хэмжээгээр 9-д ордог. Хүн амын нягтрал 5.63 хүн/га/. Сумын төвийн нийт хүн амын 40 гаруй хувь нь сумын төвд байрладаг. Сумын нийт хүн амын 58 орчим хувь нь залуу болон дунд насныхан, 30.5 хувь нь хүүхэд, 10 орчим хувь ахмадууд байна.

Газар зүй. Монгол орны металлогенийн орчин үеийн ангиллаар Дорнод Монголын флюоритжилтын бүслүүрийн Идэрмэгийн металлогений бүсийн Алтанширээгийн хүдрийн дүүрэгт хамаарагддаг. Хайгуулын талбай нь Төв Азийн геоморфологийн их мужийн Монголын Дорнод мужийн Дорноговийн дэд мужид хамаарна.

Цаг уур.

Судалгааны талбай нь жилийн дөрвөн улирал ээлжлэн солигддог эх газрын эрс тэс уур амьсгалтай. Улирлын температурын зөрүү их. Өвөл нь -37.5С хэм хүртэл хүйтэрнэ. Зун хамгийн их халж +34.9-өөс +40С хэм хүрнэ. Жилд унах хур тунадасны хэмжээ дунджаар 277 мм бөгөөд үүний 70 гаруй хувь нь зуны улиралд бууна. Жил бүрийн 10-р сарын сүүл үеэс цас орж хүйтний улирал эхэлдэг. Салхины хурд 3-5 м/сек-ээс 18 м/сек хүрнэ. Заримдаа түүнээс ч хүчтэй шороон шуурга шуурна.

Хөрс ургамал. Тус сумын нутаг ботаник газар зүйн мужлалаар дээгүүр, Монголын хээрийн тойргийн Нялгын районд хамаарна. Уулын хээрт: Цахилдаг, алаг өвст, хиаг-хялганат, бужмаг, хонгорзул, улалж, бут бударгана, харгана, халгай, буурцагт өвсний төрөл зонхилно. Тал хээрт: Үетэн хялганат, хазаар өвс, хиаг-хялганат, шарилж, лууль, дэрс болон амт чанар, шимт сайтай үетэн, буурцагт, алаг өвсний төрлийн ургамал зонхилно. Мөн гол, булаг, нуур тойрмын хөвөөгөөр хиаг, хазаар өвс, салхин ерхөг, дэрс, харгана, адамсын агь, хэрс зэрэг ургамал ургадаг ба сумын урд говирхог талаараа таана, мангир, хөмүүл, ерхөг, үетэн хялганат, алаг өвс, жижиг бутан үетэн, ботууль ургамал зонхилон ургадаг байна. Сумын нийт бэлчээрийн 4.5 хувь нь цэвэр бэлчээр, 59 хувь нь сөөгт бэлчээр, 22 хувь нь чулуурхаг бэлчээр, 14.5 хувь нь довонтой бэлчээр байна. Эмийн ургамлаас: Юлдэн тарваган шийр, өргөст сарнай, нохойн хошуу, говийн ганга, таван

салаа, царван, хөх дэгд, шар дэгд, цөс өвс, арц, банздоо, бошго, сөд, соргол зэрэг олон зүйлийн эмийн ургамал ургадаг.

2. 2023 ОНД ХИЙСЭН НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН АЖИЛ

2023 оны Байгаль орчны менежментийн тухайн жилийн төлөвлөгөөний гол зорилт, биелэлт

Уурхай 2023 оны уулын ажлын төлөвлөгөөний дагуу 9-р сараас 12-р сар хүртэл уулын ажил хийгдсэн.

Тус хайлуур жоншны орд нь ашиглалтын үйл ажиллагаатай зэрэгцэн нөхөн сэргээлт хийх боломжгүй бөгөөд 2023 онд техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт төлөвлөөгүй.

Тус онд дүйцүүлэн хамгаалах чиглэлээр багийн төвийн 3 ширхэг гар худгийг засварлаж 1 ширхэг гүний худгийг барилгыг засаж тохижуулсан болно.

3. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

3.1. Агаар орчинд үүсэх сөрөг нөлөөллийг бууруулахад хийгдсэн ажил:

Үйл ажиллагаа явагдахаас өөр газруудад машин, техникүүдийг замбараагүй явуулахгүй байх зааварчилгааг тогтмол өгч мөрдүүлж ажилласан.

Хүснэгт 1. Агаар орчинд үүсэх сөрөг нөлөөллийг бууруулахад хийгдсэн ажил

Д.д	Төлөвлөгөө	Хариуцсан эзэн	Биелэлт, зарцуулсан зардал мян.төг
1	Уурхайн тоног төхөөрөмж, авто тээврийн хэрэгслээс үүсэх хорт хийн ялгарлыг бууруулахын тулд ашиглагдаж байгаа тээврийн хэрэгсэлд утааны шүүлтүүрүүдийн бүрэн бүтэн байдлыг шалгаж, тос, маслыг тогтоосон хугацаанд нь сольж байх.	Компанийн захирал	250 мот/цаг тутамд тээврийн хэрэгслүүдийн масло, маслын шүүр, агаар болон, түлшний шүүрүүдийг байнга сольж байсан. Зардал нь ашиглалтын зардалд орсон болно.
3	Уурхайн ашиглалтын үед тоосжилт дарах зорилгоор усалгааг тогтмол хийх.		Усалгааг тогтмол хийж байсан. Зардал нь усан орчны зардалд орсон.
4	Агаарын чанарт үзүүлэх нөлөөллийг тогтоох, бууруулахын тулд хяналт шинжилгээний ажлыг хийлгэх	Уурхайн дарга	Хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгасан агаарын шинжилгээг 12-р сард хийлгэсэн.
4	Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хуулийн дагуу уурхайд ашиглагдаж байгаа тоног төхөөрөмжүүдийнхээ төлбөрийг төлөх		Дотоод үйл ажиллагааны зардалд
	Нийт		- мян төг

3.2. Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх ажил

Ус, усан орчинд үүсэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах:

Дорноговь аймгийн Алтанширээ сумын засаг даргын 2023 оны А/196 тоот захирамж, Дорноговь аймгийн Байгаль орчин аялал жуулчлалын газрын ус ашиглуулах дүгнэлт, Тойг багийн засаг даргатай хийсэн №5 тоот гэрээний дагуу энэ онд ажилчдын унд ахуй, өрөмдлөг, усалгааны хэрэгцээнд 8185 м³, ус ашиглахаар төлөвлөв.

Хүснэгт 2. Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулахад хийгдсэн ажлууд

Д.д	Төлөвлөгөө	Хариуцсан эзэн	Биелэлт, зарцуулсан зардал мян.төг
1	Сав газартайгаа ус ашиглах гэрээгээ байгуулан төлбөрөө төлнө	Компанийн захирал	Ус ашиглах гэрээгээ байгуулан төлбөрөө төлсөн 1255.9 мян.төг
2	Уурхайгаа тойруулан үерийн далан байгуулах		Дотоод үйл ажиллагааны зардалд орсон.
3	Хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн дагуу шинжилгээ хийлгэх		Орчны хяналт шинжилгээ хийлгэсэн. Хяналт шинжилгээний зардалд орсон
	Нийт зардал		1255.9 мян.төг

3.3. Хөрс, ургамал болон амьтанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, хамгаалахад хийгдсэн ажлууд

Хүснэгт 3. Газар болон хөрсөнд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулахад хийгдсэн ажлууд

Д.д	Төлөвлөгөө	Хариуцсан эзэн	Биелэлт, зарцуулсан зардал мян.төг
1	Газар эзэмших гэрээгээ сумын засаг даргатай байгуулах, төлбөрөө төлөх	Уурхайн дарга	3510.0 мян төгрөг төлсөн
2	Засварын газраас өөр газарт тос масло асгарсан тохиолдолд асгарсан хэсгийг элс асгаж саармагжуулан бохирдсон хөрсийг авч хог хаягдал руу ачуулна.		-
3	Шимт хөрсний нөөц бий болгох стандартын дагуу овоолж, ургамалжуулан хадгалах		Шимт хөрсийг MNS5916:2008 стандартын дагуу хуулж хадгалсан 1000.0 мян.төг
	Нийт зардал		4510.0 мян.төг

Хүснэгт 4. Ургамал болон амьтанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах, хамгаалахад хийгдсэн ажлууд

Д.д	Төлөвлөгөө	Хариуцсан эзэн	Биелэлт, зарцуулсан зардал мян.төг
1	Олон салаа зам гаргахгүй байх	Уурхайн дарга	Төлөвлөгөөт зам маршрутын дагуу ажилласан.
2	Гал түймрийн аюулаас хамгаалж гал унтраах багаж хэрэгслийг хотхонд байршуулсан.	Уурхайн дарга	Багаж хэрэгсэлд нийт 500.0 төгрөг
3	Орд орчмын ургамлын бүрхэц, зүйлийн бүрдлийн судалгаа	Компанийн захирал	Хяналт шинжилгээ, мониторингийн зардалд орсон.
	Нийт		500.0

3.4. Нөхөн сэргээлт, тэр бум модны төлөвлөгөөний биелэлт

2023 онд Техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт төлөвлөөгүй болно.

Хүснэгт 5. Тэр бум мод хөтөлбөрийн биелэлт

Д.д	Төлөвлөгөө	Хариуцсан эзэн	Биелэлт, зарцуулсан зардал мян.төг
3	2023 онд орон нутгийн саналын дагуу мод тарихаар төлөвлөв.	Компанийн захирал	Тусгай зөвшөөрлийн талбайдаа 100 ш улиас мод тарималжуулсан
	Нийт зардал		1000.0 мян.төг

Зураг 2. Мод тарьсан байдал

Хүснэгт 6. Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын биелэлт

Д.д	Төлөвлөгөө	Хариуцсан эзэн	Биелэлт, зарцуулсан зардал мян.төг
1	Сумын нутаг дэвсгэрт орон нутгаас заасан чиглэлийн дагуу	Уулын инженер	Тус онд дүйцүүлэн хамгаалах чиглэлээр багийн төвийн 3 ширхэг гар худгийг засварлаж 1 ширхэг гүний худгийг барилгыг засаж тохижуулсан болно.
	Нийт зардал		2000.0 мян.төг

Зураг 3. Цагаан дэлийн гар худаг засварлахын өмнө

Зураг 4. Цагаан дэлийн гар худаг гадна талыг нь бүтэн төмрөөр бүрж, хаалга хийсний дараа

Зураг 5. Цагаан дэлийн гар худаг гадна талыг нь бүтэн блокоор бүрж, хаалга хийсний дараа

3.5. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

Хүснэгт 7. Хог хаягдлыг менежментээр хийгдсэн ажлууд

Д.д	Төлөвлөгөө	Хариуцсан эзэн	Биелэлт, зарцуулсан зардал мян.төг
1	Ахуйн хог хаягдлаа эрх бүхий байгууллагатай гэрээ байгуулан зайлуулах.	Компанийн захирал	2023 оны 10-р сарын 18-нээс тус оны 12 сарын 31 хүртэл хугацаатай гэрээг Алтанширээ сумын засаг даргын орлогч Н.Баярсайхан баталгаажуулсан.
2	Хог хаягдлын төлбөрөө төлөх.		Хог хаягдлын төлбөрт сард 617.0 мян.төг нийт жилд 3702.0 мян төгрөг тушаасан
3	Ахуйн хаягдлыг хаях цэг байгуулах.		Заасан газраас өөр газар хог хаяагүй.
4	Хог хаягдлын гэрээнд заасны дагуу эзэмшил газрын ойролцоо талбайг цэвэрлэх		Өөрийн байгууллагын эргэн тойронд 50м газрыг тогтмол цэвэрлэж байсан.
Нийт зардал			3702.0 мян.төгрөг

3.6. Түүх соёл, шинжлэх ухааны дурсгалт зүйлс

Ордын ашиглалтын талбай түүний ойр орчимд түүх соёл, шинжлэх ухааны дурсгалт зүйлс байхгүй болно.

3.7. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

Д.д	Төлөвлөгөө	Хариуцсан эзэн	Биелэлт, зарцуулсан зардал мян.төг
1	Аваар устгах төлөвлөгөөнд заагдсан арга хэмжээнүүдийг авах	Компанийн захирал	Төслийн бүх хугацаанд Тусгай зөвшөөрлийн талбайн хүрээнд Аваар устгах төлөвлөгөөнд заагдсан арга хэмжээнүүдийг авч ажилласан
Нийт зардал			500.0 мян.төгрөг

3.8. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт

Байгаль орчныг хамгаалах, үйлдвэрлэлийн осол, гал түймэр, усны аюул мэтийн гэнэтийн ослоос урьдчилан сэргийлэх, осол гарсан тохиолдолд шуурхай хэрэгжүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулах талаар 1 удаа сургалт, сурталчилгааны ажлыг мэргэжлийн байгууллага хүмүүстэй хамтран зохион байгуулсан. Үйл ажиллагаандаа технологийн сахилга батыг чанд баримталж, аваар осолгүй ажиллах талаар байнга анхаарал тавихыг уурхайн дарга хариуцан ажилласан.

Хүснэгт 8. 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлсэн удирдлага зохион байгуулалтын ажил

№	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Хариуцсан эзэн	Тайлбар, зарцуулсан зардал мян.төг
1	Ус ашиглах дүгнэлт гаргуулан, холбогдох газраас ус ашиглах зөвшөөрөл авах	Уурхайн дарга	Ус ашиглах дүгнэлт болон, гэрээг холбогдох газруудтай хийсэн. Зардал нь усан орчны зардалд орсон.
2	Уурхайд ажиллаж байгаа ажиллагсдын тухайн ажлыг хийж гүйцэтгэх мэдлэг чадварыг сайжруулах зорилгоор мэргэжлийн сургаалтанд хамруулж байх	Компанийн захирал	Сургалт зохион байгуулсан. Дотоод үйл ажиллагааны зардалд тусгасан
3	Ажлын байрны хэвийн бус нөхцөлд ажилладаг ажилчдыг илчлэг, витаминлаг хоол хүнсээр хангах		Дотоод үйл ажиллагааны зардалд тусгасан

3.9. Хяналт шинжилгээний ажлын биелэлт

№	Хяналт шинжилгээний дээж	Хяналт шинжилгээний үзүүлэлт	Хяналт шинжилгээ явуулсан хугацаа	Хяналт шинжилгээ явуулсан байршил	Хяналт шинжилгээ хийсэн багаж, холбогдох стандарт
1	Агаар	Агаар орчны бохирдол агаар дахь тоосны агууламж, Хүхэрлэг хий, Азотын давхар исэл	12 сард	Уурхайн шимт хөрсний овоолго, ахуйн бохир усны хаягдал орчимд, хотхон, засварын талбай, зам	Агаарын тухай хууль, Агаарын бохирдлын төлбөрийн тухай хууль, Агаарын чанар- хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэм хэмжээ MNS 6063:2010, Агаарын чанар техникийн ерөнхий шаардлага MNS 4585:2007 Агаарын чанарын стандарт MNS 4585:2016 Агаарын тоосжилтыг Dusttrak 8530 Шинжилгээний аргын стандарт, MNS 17.2.5.12:88 MNS 17.2.5.11:88
2	Ус	Усны ерөнхий химийн шинжилгээ, (pH, EC, TDS, нийт шүлтлэг, хатуулгын хэмжээ, pH, цахилгаан дамжуулах чанар, Cl, SO ₄ , NO ₂ , NO ₃ , CO ₃ , HCO ₃)	12 сард	Худаг	Усны тухай хууль, Хүрээлэн буй орчинд нийлүүлэх цэвэршүүлсэн бохир ус. Ерөнхий шаардлага MNS 4943:2008, Газрын доорх усыг бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS 6148:2010, Ундны усны, эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS 0900: 2005, Бохир ус цэвэрлэх байгууламжийн байршил, цэвэрлэгээний технологи, түвшинд тавих үндсэн шаардлага MNS 4288:1995,
3	Хөрс	Хөрсний агрохими, нийт азот, хөдөлгөөнт фосфор, солилцох кали, карбонат, Хүнд металл (Cr, Pb, Cd, Ni, Zn), бактери	12 сард	Уурхайн шимт хөрсний овоолго, ахуйн бохир усны хаягдал орчимд, хотхон, засварын талбай	MNS3985-87 Хөрсний ариун цэврийн байдлын үзүүлэлтийн нэр, төрөл MNS3310-91 Хөрсний агро химийн үзүүлэлтийг тодорхойлох MNS2305-94 Дээж авах, савлах, тээвэрлэх, хадгалах журам MNS(ISO)4814:1999. Атом Шингээлтийн Спектрометрээр шинжилгээ хийх

2023 оны Орчны Хяналт Шинжилгээний ажлыг тус оны 12-р сард Байгаль орчны үнэлгээ зөвлөгөөний Ногоон Эко Мандала ХХК хийж гүйцэтгэсэн. Тус орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасны дагуу ус, агаарын тоосжилт, агаарын бохирдол, хөрсний шинжилгээ хийсэн.

Зураг 6. Хяналт шинжилгээ хийж байх үеийн зураг

Хүснэгт 9. 2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нийт зардал

Д.д	Зардлын утга	Нийт зардал, мян.төг
1	Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний ажлын зардал	-
2	Газар болон хөрсөнд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний ажлын зардал	4510.0
3	Ургамал болон амьтанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах ажлын зардал	500.0
4	Хог хаягдлын менежментээр хийгдсэн ажлын зардал	3702.0
5	Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах ажлын зардал	1255.9
6	Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын зардал	2000.0
7	Тэр бум модны ажлын зардал	1000.0
8	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн зардал	2000.0
9	Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний зардал	500.0
10	Удирдлага зохион байгуулалтын ажлын зардал	Дотоод зардал
	2023 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нийт зардлын дүн	15467.9

ДҮГНЭЛТ

Өмнө бага чулуу хайлуур жоншны орд нь засаг захиргааны нэгжийн хувьд Дорноговь аймгийн Алтанширээ сумын нутагт орших бөгөөд Улаанбаатар хотоос зүүн урагш 450 км, Алтанширээ сумаас зүүн хойш 30 км-т, Бага чулуу уулын орчимд Улаанбаатар Сайншандын чиглэлийн хатуу хучилттай замын зүүн талд байрлана.

Дорноговь аймгийн Алтанширээ сумын засаг даргын 2023 оны А/196 тоот захирамж, Дорноговь аймгийн Байгаль орчин аялал жуулчлалын газрын ус ашиглуулах дүгнэлт, Тойг багийн засаг даргатай хийсэн №5 тоот гэрээний дагуу энэ онд ажилчдын унд ахуй, өрөмдлөг, усалгааны хэрэгцээнд 8185 м³, ус ашиглаж төлбөрөө төлсөн.

Тус хайлуур жоншны орд нь ашиглалтын үйл ажиллагаатай зэрэгцэн нөхөн сэргээлт хийх боломжгүй бөгөөд 2023 онд техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт төлөвлөөгүй.

Тус онд дүйцүүлэн хамгаалах чиглэлээр багийн төвийн 3 ширхэг гар худгийг засварлаж 1 ширхэг гүний худгийг барилгыг засаж тохижуулсан болно.

2023 оны Орчны Хяналт Шинжилгээний ажлыг тус оны 12-р сард Байгаль орчны үнэлгээ зөвлөгөөний Ногоон Эко Мандала ХХК хийж гүйцэтгэсэн.

Тус орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасны дагуу ус, агаарын тоосжилт, хөрсний шинжилгээ хийсэн.

Нийт 2023 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд нийт **15467.9 мян.төгрөг** зарцуулсан байна.

ДОРНОГОВЬ АЙМАГ
АЛТАНШИРЭЭ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН
ЗАХИРАМЖ

2023 оны 12 сарын 25 өдөр

Дугаар А/196

Чулуунгишгэр

Зөвшөөрөл олгох тухай

Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 66 дүгээр зүйлийн 66.1 дэх заалт, Усны тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1.5 дахь заалт, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 1.14 дэх заалт, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2015 оны 07 дугаар сарын 30-ны өдрийн А/301 дүгээр тушаал, аймгийн Байгаль орчин, Аялал жуулчлалын газрын “Ус ашиглуулах тухай” 2023 оны 08 дугаар сарын 15-ны өдрийн 32 дугаар дүгнэлтийг тус тус үндэслэн ЗАХИРАМЖЛАХ нь :

1.Тус сумын “Цагаан дэл” нэртэй талбайд ашигт малтмалын ашиглалтын үйл ажиллагаа явуулах MV-021637 тоот тусгай зөвшөөрөл бүхий “Мандах дорнын жонш” ХХК-ний хайлуур жоншны ил, далд аргаар ашиглах ажилд зориулан 1 дүгээр багийн нутаг дахь “Цагаан дэл” нэртэй худгаас 8185.0 м³ ус авч ашиглахыг зөвшөөрсүгэй.

2.Ус ашиглагч “Мандах дорнын жонш” ХХК-тай ус ашиглах гэрээ байгуулан холбогдох хууль тогтоомж, стандарт, дүрэм журмыг мөрдөж хяналт тавьж ажиллахыг Байгаль орчны бодлогын мэргэжилтэн (Э.Ундармаа)-д үүрэг болгосугай.

3.Энэхүү захирамжийн хэрэгжилтэнд хяналт тавьж ажиллахыг сумын 1 дүгээр багийн Засаг дарга (Б.Алтантуяа)-д даалгасугай.

ЗАСАГ ДАРГА

Н.БҮРЭНТЭГШ

4423020521

ДОРНОГОВЬ АЙМАГ
БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ГАЗАР

Орон нутгийн өмчийн III байр, Залуучууд гудамж,
3 дугаар баг, Сайншанд сум, Дорноговь аймаг, 44103
Утас: (976) 7052 2663, факс: (02-522) 4-27-26
Цахим шуудан: Dgaboajg@do.mnc.gov.mn
Цахим хаяг: www.do.mine.gov.mn

2023.08.15 № 430

танай 2023.08.14-ны № 23/19 -т

“МАНДАХ ДОРНЫН ЖОНШ” ХХК-ИЙН
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ
Э.БАТМАГНАЙ ТАНАА

Танай 2023 оны 08 дугаар сарын 14-ний өдрийн 23/19 тоот албан бичгээр ирүүлсэн 2023 оны Уулын ажлын төлөвлөгөө, Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг үндэслэн 2023 оны ус ашиглуулах дүгнэлтийг гарган хавсралтаар хүргүүллээ.

Хувийг: Аймгийн Татварын хэлтэс,
Алтанширээ сумын Засаг даргын тамгын газарт

Хавсралт .... хуудастай.

ДАРГЫН ҮҮРГИЙГ ТҮР
ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ Н.ОТГОНБЯАР

ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ
ЖУУЛЧЛАЛЫН ГАЗАР 2023 ОНЫ УС АШИГЛУУЛАХ ДҮГНЭЛТ

2023 оны 08 дугаар сарын 15-ны өдөр Дугаар-32 Сайншанд хот

1. Аж ахуйн нэгж байгууллага, захирлын нэр, хаяг, утас факс, улсын бүртгэлийн дугаар:
“Мандах дорнын жонш” ХХК-ны гүйцэтгэх захирал Э.Батмагнай, Улаанбаатар Чингэлтэй дүүрэг, 4-р хороо, Жуулчны гудамж 4/4, Макс цамхаг барилга 904 тоот, утас: 99050346, Улсын бүртгэлийн дугаар 9011300024, регистрийн дугаар 5497272

2. Төслийн нэр, байршил:
Дорноговь аймаг Алтанширээ сумын нутагт байрлах “Өмнө бага чулуу” хайлуур жоншны орд

3. Төсөл хэрэгжүүлэгч: “Мандах дорнын жонш” ХХК

4. Тусгай зөвшөөрлийн дугаар болон талбайн координат /X, Y/: MY-021637, 219,4 га

X	Y
110° 39' 21.65"	45° 44' 30.62"
110° 38' 28.58"	45° 44' 30.62"
110° 38' 28.58"	45° 45' 32.62"
110° 39' 21.66"	45° 45' 32.62"

5. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний нэр төрөл зориулалт:
Хайлуур жоншны орд ил, далд аргаар ашиглана.

6. Үйлдвэрийн техник, технологи /ажиллах горим, хүчин чадал/:
Хөрс хуулалтын ажилд Shantui SD 13 бульдозер, Hundai 4700 JC-7 маркийн экскаватор, 2,7м³-ийн утгуурын багтаамжтай XCMG SEM 650B маркийн утгуур ачигч, 25 тн -ийн тэвшний багтаамжтай HOWO 290 маркийн автосамосвал зэрэг машин техник ажиллана. 2023 оны 08 дугаар сараас 12 дугаар сар хүртэл жилд ажлын 150 хоног, 2 ээлжээр, ээлжинд 12 цагаар 59 хүний бүрэлдэхүүнтэйгээр ажиллана.

7. Үйлдвэрлэх, боловсруулах бүтээгдэхүүний хэмжээ:
2023 онд ил уурхайн төлөвлөлтөөр ордоос 38,05% агуулгатай 27,3 тн хүдэр олборлохоор төлөвлөсөн.

8. Усны эх үүсвэр, нөөц, чанар, хоногт ашиглах хэмжээ /шоо.метрээр/:
Усны эх үүсвэр нь Умард говийн гүвээт халхын дундад талын сав газар. Унд ахуйд ашиглах усыг ойролцоох худгийн уснаас зөөвөрлөн ашиглана.

9. Усны барилга байгууламжууд /нэр, хүчин чадал, барилга, байгууламжийн хэмжээ хийц/:
Мэдээлэл байхгүй.

10. Худаг, өргөлтийн станцууд, усны тоолуур /насосны хүчин чадал, марк/:

11. Дамжуулах байгууламж /шугам сүлжээний урт, диаметр/:

12. Хаягдал бохир усны хэмжээ, цэвэрлэгээний арга, түвшин:
Ахуйн хаягдал бохир усыг хөрсөнд шингээн зайлуулдаг.

13. Байгаль орчны үнэлгээ, нөхцөл:

Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээг 2023 онд “Эхопланет” ХХК-иар хийлгэсэн.

14. Онцгой нөхцөл:

15. Холбогдох хууль, дүрэм, журам, норм, стандарт, баримт бичгийн дагуу усны зарцуулалтыг тооцох

Байгаль орчны сайдын 2015 оны А/301 дугаар тушаалаар баталсан “Нэгж бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэхэд зарцуулах усны түр норм”-ын дагуу тооцоход

59 хүн х 20л/хон х 150 хон=177.0м³/жил – үнд ахуйн усны хэрэглээ

100ш х 45л х 84 удаа= 378.0м³ – ногоон байгууламжийн усалгаа /БОМТ-ний 16 хуудас/

50,8 м³ х 150хон =7630,0м³ - Уурхайгаас шавхан зайлуулах усны хэмжээ /2023 оны Уулын ажлын төлөвлөгөө, маягт-6,2/

2750.0м х 8.0м х 2л/м² х 1удаа/хон х 150 хон = 6600.0м³-зам талбайн тоосжилт дарахад ашиглах ус /2023 оны Уулын ажлын төлөвлөгөө-19,20 хуудас/

/Хөрөнгө оруулалтгүйн улмаас үйл ажиллагаа явуулаагүй бөгөөд 2023 оны 08 сараас далд уурхайн олборлох бүтээн байгуулалтын бэлтгэл ажил хийгдэнэ. Одоогийн байдлаар уурхайд шүүрлийн ус байхгүй болно. Иймд зам талбайн усалгаанд ашиглах усыг ойролцоох малчны худгаас авч ашиглана/

Нийт: 177.0м³+378.0м³+7630.0м³ = 8185.0м³ жилд ашиглана.

16. Холбогдох хууль, тогтоол шийдвэрийн дагуу оногдуулах усны нөөцийн төлбөрийн хэмжээ:

“Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай” хуулийн 20.1.1-д заасны дагуу үнд- ахуйд ашиглах 177.0м³ усыг төлбөрөөс чөлөөлнө. Зам талбайн тоосжилт дарах 6600.0м³, Ногоон байгууламжийн усалгаанд ашиглах 378.0м³ нийт усыг газрын доорх усны төлбөрийн хэмжээг “Усны экологи, эдийн засгийн үнэлгээг шинэчлэн батлах тухай” Засгийн газрын 2011 оны 302 дугаар тогтоолоор “Умард говийн гүвээт- Халхын дундад талын сав газар”-т тогтоосон газрын доорхи усны экологи-эдийн засгийн суурь үнэлгээ, Засгийн газрын 2013 оны 327 дугаар тогтоолоор тогтоосон ашиглалтын зориулалтыг тооцох итгэлцүүр, Засгийн газрын 2013 оны 326 дугаар тогтоолын 1-р хавсралтын 7а, 9-д заасан усны нөөц ашигласны төлбөрийн хэмжээг үндэслэн тооцож, үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалтаар ашигласан усны төлбөрийг “Төсвийн тухай” хуулийн 23.6.5-д заасны дагуу аймгийн Төрийн сангийн ...тоот дансанд төвлөрүүлэх;

Монгол улсын Засгийн газрын 2013 оны 326, 327 дугаар тогтоолыг үндэслэн ус ашигласны төлбөрийг тооцвол:

- “Умард говийн гүвээт- Халхын дундад талын сав газар”-т газрын доорх ус ашигласан нөхцөлд тооцох экологи-эдийн засгийн суурь үнэлгээ 3700 төг/м³ байна.

- 10 хувь -Засгийн газрын 2013 оны 326 дугаар тогтоолын дагуу батлагдсан усны нөөц ашигласны төлбөрийн 9-д заасан хувь хэмжээ.

- 0.20- ашиглах усны ашиглалтын зориулалтын итгэлцүүр

- 378.0м³ жилд – ногоон байгууламжийн усалгаа

378.0м³ х 74.0 = 34965.0 төг /гучин дөрвөн мянга есөн зуун жаран таван төгрөг/

- “Умард говийн гүвээт- Халхын дундад талын сав газар”-т газрын доорх ус ашигласан нөхцөлд тооцох экологи-эдийн засгийн суурь үнэлгээ 3700 төг/м³ байна.

-20 хувь -Засгийн газрын 2013 оны 326 дугаар тогтоолын дагуу батлагдсан усны нөөц ашигласны төлбөрийн 7а-д заасан хувь хэмжээ.

- 0.25- ашиглах усны ашиглалтын зориулалтын итгэлцүүр

- 6600.0м³ жилд – зам талбайн тоосжилт дарах

6600.0 м³ х 185 төг=1221000 төг /нэг сая хоёр зуун хорин нэгэн мянган төгрөг/

Нийт: 34965.0 төг + 1221000.0 төг = 1255965 төг /нэг сая хоёр зуун тавин таван мянга есөн зуун жаран таван төгрөг/

17. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд усны нөөцийг хэмнэх, эргүүлж ашиглах даалгавар:

Хэрэглээнээс гарсан бохир усыг “Усны чанар. Хүрээлэн бие орчинд нийлүүлэх цэвэршүүлсэн бохир ус. Ерөнхий шаардлага” MNS 4943:2011 стандартын шаардлагад нийцүүлэн цэвэрлэж ногоон байгууламжийн усалгаанд ашиглах.

18. Тавих шаардлага, цаашид авах арга хэмжээ, зөвлөмж:

- Ус ашиглуулах дүгнэлтийг үндэслэн Алтанширээ сумын Засаг даргын захирамжаар ус ашиглах зөвшөөрөл авч гэрээ байгуулах /“Усны тухай” хуулийн 28.6-р зүйл/
- Усны тухай хуулийн 28.18-д зааснаар ус ашиглуулах дүгнэлт, холбогдох зөвшөөрөлгүйгээр ус ашиглахыг хориглодог болохыг анхаарах
- Усны шинжилгээг хийлгэж дүнг ирүүлэх
- Тоолууржуулан баталгаажсан тоолуурын заалтаар усны нөөц ашигласны төлбөрийг тооцож байх /Усны тухай хуулийн 30.1.4-д усны эх үүсвэрийг /БОНХС-ын 2013 оны А-156 тоот тушаалаар батлагдсан “Ус ашиглалт, хэрэглээг тоолууржуулах журам”/
- “Аж ахуйн нэгжийн экологийн паспорт” хөтлөх /Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 31 дүгээр зүйл, Стандартчилал хэмжилзүйн хэлтэсээс авах/
- Зөвшөөрсөн хэмжээнээс илүү ашигласан усны төлбөрийг 50 хүртэл хувиар өсгөн тооцож төлөхөөр заасныг анхаарч ажиллах /Усны тухай хуулийн 31.2-р зүйл/
- Ус ашиглах зөвшөөрлийн хураамжийг Алтанширээ сумын Төрийн сан банкны 060300995 тоот дансанд тушааж хуулбар хувийг ирүүлэх /Монгол Улсын “Улсын тэмдэгтийн хураамжын тухай” хуулийн 21.1, 20-р зүйл, Дорноговь аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын тэргүүлэгчдийн 2011 оны 51-р тогтоол/
- Ус ашиглуулах дүгнэлт гаргах үйлчилгээний хөлс болох 50 000 төгрөгийг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын Төрийн сан банкны 100 060013001 дансанд тушаах /Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайдын 2018 оны 10 дугаар сарын 02-ны өдрийн А-376 тоот тушаал/
- Зөвлөмжид заасан ажлын тайлан, Ус ашиглалтын мэдээ тайланг 11-р сарын 05-нд багтаан аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газарт ирүүлэх

ДҮГНЭЛТ ГАРГАСАН:

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН
ГАЗРЫН МЭРГЭЖИЛТЭН:

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ГАЗРЫН
ДАРГЫН ҮҮРГИЙГ ТҮР ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ:

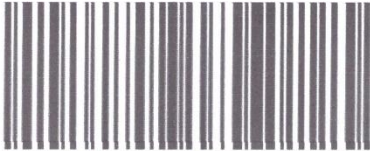

Ц. АМГАЛАНСАЙХАН

Н.ЗОТГОНБАЯР

1/4/24, 2:31 PM

iTAX - Татвар төлөгчийн цахим систем

	МОНГОЛЫН ТАТВАРЫН АЛБА
Төлбөрийн даалгавар: 2240102654399	
ТАТВАРЫН АЛБА: Татварын алба: Дорноговь Татварын төрөл: 01030701-Улсын тэмдэгтийн хураамж Тайлант хугацаа: 2024-1 Төлөх дүн: 50000	ТАТВАР ТӨЛӨГЧ: Регистр /ТТД: 5497272 Татвар төлөгчийн нэр: Мандах дорнын жонш Нэхэмжлэх үүсгэсэн огноо: 2024-01-04 14:30:50 Төлөх огноо: 2024-01-04 14:30:50
	 2240102654399

МОНГОЛЫН ТАТВАРЫН АЛБА

НЭХЭМЖЛЭХ № 3230902087543

ТАТВАРЫН АЛБА:

Татварын алба: **Дорноговь**

Татварын дэд алба: **Аймгийн төвлөрсөн**

Татварын төрөл: **01030724-Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалтаар ашигласан усны төлбөр**

Тайлант хугацаа: **2023-1**

Төлөх дүн:

ТАТВАР ТӨЛӨГЧ:

Регистр /ТТД: **5497272**

Татвар төлөгчийн нэр: **Мандах дорнын жонш**

Нэхэмжлэх үүсгэсэн огноо: **2023-09-27**

Төлөх огноо: **2023-09-27**

3230902087543

БАТЛАВ
АЛТАНШИРЭЭ СУМЫН ЗАСАГ
ДАРГЫН ОРЛОГЧ *Н.Б* Н.БАЯРСАЙХАН

ХОГ ХАЯГДЛЫН ГЭРЭЭ

2023 оны 10 дугаар сарын 18-ны өдөр

Чулуунгишгэр

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

Монгол Улсын Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 2.6 дахь хэсэг, Эрүүл ахуйн тухай хуулийн 11.1.8 дахь хэсэг, Хог хаягдлын тухай хуулийн 8.4.5, 8.4.6 дахь хэсэг, 20.1, 20.2 дахь заалт, сумын ИТХ-ийн 2020 оны 02/12 дугаар тогтоолыг үндэслэв.

Хүний эрүүл мэнд хүрээлэн байгаа орчинд үзүүлэх хортой нөлөөллийг арилгах, түүнээс урьдчилан сэргийлэх ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдлыг ангилах, цуглуулах, хадгалах болон орчны ариун цэврийг тогтмол цэвэр байлгах, цэвэр эрүүл орчинд ажиллаж амьдрах орчныг бий болгоход оршино.

Хоёр. Гэрээ байгуулагч талууд

Нэг талаас Дорноговь аймгийн Алтанширээ сумын ЗДТГ-ыг төлөөлж Байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч Э.Ундармаа нөгөө талаас “Мандах дорнын жонш” ХХК-ийг (5497272 регистрийн дугаар) төлөөлж Э.Батмагнай нар харилцан тохиролцож энэхүү гэрээг байгуулав.

Гурав. Төлбөр тооцсон байдал:

Алтанширээ сумын ИТХ-ийн 2020 оны 02/12 тоот тогтоолын 1 дүгээр хавсралтад зааснаар 1 сарын төлбөр 617000 төгрөгөөр тооцов.

Үйл ажиллагаа явуулах сар: Нийт 6 сарын төлбөр: 3702000 төгрөг

Дөрөв. Сумын Засаг даргын Тамгын газрын эрх

1. Монгол Улсын Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, Хог хаягдлын тухай хууль, Ариун цэврийн тухай хуулийн дагуу хяналт тавьж ажиллах
2. Иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагын хог хаягдал гаргасны төлбөрийг төвлөрүүлэх
3. Иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллага хог хаягдлаа зориулалтын цэгт хаяж байгаа эсэхэд хяналт тавих
4. Хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх хуваарийг тээвэрлэгчтэй гэрээ байгуулж хэрэгжилтэд хяналт тавих

Тав. Иргэн, ААН байгууллагын эрх үүрэг

1. Өөрийн байгууллагын үйл ажиллагаанаас гарсан ахуйн, хуурай хог хаягдлыг стандартын шаардлага хангасан зориулалтын саванд хадгалж байх
2. Аж ахуйн нэгж байгууллага нь хог хаягдал гаргасны төлбөрөө сар бүрийн 15-ны өдрийн дотор гэрээнд зааснаар Төрийн сан банкны 100060200947 тоот дансанд тогтмол шилжүүлж байна.
3. Хог хаягдлыг ангилан ялгаж байх
4. Ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хогийг тогтсон хугацаанд цэвэрлэж, хог хаягдлын талаархи дүрэм журам, стандартын шаардлагыг хангаж зориулалтын цэгт хаяж байхад анхаарах
5. Үйлдвэр үйлчилгээний явцад үүсэх хог хаягдлын хэмжээ, бусад мэдээллийг Засаг даргын тамгын газарт мэдээлж байх
6. Хог хаягдлыг ангилан хаях талаар зохих мэдээллийг ажилтануудадаа эзэмшүүлж, сургалт сурталчилгаа явуулах, аюулгүй ажиллагааны шаардлагыг хангаж ажиллах
7. Оршин суугаа газар орчмын хог хаягдлыг цэвэрлэх, олон нийтийг хамарсан ажилд оролцох
8. Хуульд заасан журмын дагуу олон нийтийн хяналтыг хэрэгжүүлэх, хог хаягдлын тухай хууль тогтоомж зөрчсөн этгээдэд хариуцлага хүлээлгэхийг эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтнаас шаардах
9. Үүссэн аюултай хог хаягдал, түүний эх үүсвэрийн талаар төрийн болон нутгийн захиргааны байгууллагад мэдээлэх, тусгай зориулалтын цэгт устгах

Зургаа. Гэрээний хэрэгжилт, хугацаа

1. Гэрээний биелэлтийг жилд нэг удаа дүгнэх ба тухайн сумын Засаг дарга гэрээний хэрэгжилтэд хяналт тавина.
2. Гэрээ 2023 оны 12 дүгээр сарын 30-нд дуусгавар болно.

Долоо. Гэрээний хариуцлага

1. Аж ахуйн нэгж байгууллага нь хог хаягдал гаргасны төлбөрөө удаан хугацаагаар төлөөгүй болон ил задгай хог шатаасан, зориулалтын бус газар хог хаягдал хаясан нөхцөлд өр авлагыг барагдуулах, учруулсан хохирлыг арилгах ба шаардлагатай тохиолдолд холбогдох дээд шатны байгууллагад хандан хог хаягдлын тухай хуулийн дагуу хариуцлага тооцно.
2. Аж ахуйн нэгж байгууллага нь энэхүү гэрээнд өөрчлөлт оруулах шаардлагатай гэж үзвэл хоёр талын хамтарсан төлөөлөгч тухай бүр шийдвэрлэнэ.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХЯНАЛТЫН
УЛСЫН БАЙЦААГЧ
Э.УНДАРМАА
Утас: 96011302

МАНДАХ ДОРНЫН ЖОНШ
ХХК-Г ТӨЛӨӨЛЖ,
Утас:

МОНГОЛЫН ТАТВАРЫН АЛБА

ТӨЛБӨРИЙН ДААЛГАВАР 2231003456604

ТАТВАРЫН АЛБА:

Татварын алба: Дорноговь
 Татварын дэд алба: Алтанширээ
 Татварын төрөл: 01030723-Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж
 Тайлант хугацаа: 2023-1
 Төлөх дүн: 3702000

ТАТВАР ТӨЛӨГЧ:

Регистр /ТТД: 5497272
 Татвар төлөгчийн нэр: Мандах дорнын жонш
 Баримт үүсгэсэн огноо: 2023-10-18
 Төлөх огноо: 2023-10-18

ХААН БАНК		МӨНГӨН ШИЛЖҮҮЛЭГ/ TRANSFER SLIP	
		ОН/ҮҮҮҮ	САР/ММ
		2024	01
		ӨДӨР/DD	
Хүлээн авагчийн/ Recipient's Information			
Банкны нэр, байрлал/ Bank name & Location:	Дансны №/ Account №:	Нэр (Байгууллага эсвэл иргэн)/ Name of organization or individual:	
ХИИХДИЙН ЗУУ ТООЦООНЫ ТЭВ	100060000944	До.Ус ашигласны телбер	
Дүн тоогоор/ Amount:	Дүн үсгээр/ Amount in words:		
1,255,965.00	*Нэг сая хоёр зуун тавин таван мянга есөн зуун жаран таван төгрөг*		
Валютын код / Currency code:	Гүйлгээний утга, бусад тэмдэглэл/ Transaction description & other notes:		Гүйлгээний төрөл/ Transaction code:
MNT	3230902087543 CB85062811 99050346 ГАНБОЛД ЭНХБАР		Татвар төлөлт
Шилжүүлэгчийн/ Sender's Information			
Валютын код/ Currency code:	Дансны №/ Account №:	Нэр (Байгууллага эсвэл иргэн)/ Name of organization or individual:	
Дүн тоогоор/ Amount:	Дүн үсгээр/ Amount in words:		
	ГАНБОЛД ЭНХБАР		
ХАРИЛЦАГЧИЙН БӨГЛӨХ ХЭСЭГ/ For Customer use only:			
Шилжүүлэгчийн дансны №/ Sender's account №:		Гарын үсэг, тамга /Sender's signature, stamp:	
1011153773		/1. / 910503416	
Хүлээн авагч банкны нэр, дансны №, дансны нэр/ Recipient's bank, account №, account name:		/2. /	
Мөнгөн дүн тоогоор, гүйлгээний утга/ Amount and transaction description:			
3230902087543 (1,255,965)			
Энэ баримтад бичигдсэн мэдээллийн үнэн зөвийг хариуцаж, аливаа хуулийн хариуцлагыг хүлээхэд гарин үсгээр баталгаажуулав. By signing in this form, I confirm the accuracy of the information provided here and agree to accept any legal responsibility.			
Банкны тэмдэглэл/ For Bank use only			
Шилжүүлгийн хуралж / Fee amount:	Банкны ажилтны №/ Bank staff №:	Журнал №/ Journal №:	Огноо/ Date:
☐ Бэлнээр/ In cash	☐ Данснаас/ From account	21552	23220288
		2024/01/09	ХААН БАНК 51207-07

ДОРНОГОВЬ АЙМАГ
АЛТАНШИРЭЭ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГА

160 дугаар байр, Чандмань гудамж-1, 4 дүгээр баг
Алтанширээ сум, Дорноговь аймаг, 44075

Утас: (976) 7052 6201

Цахим шуудан: zdtg@altanshiree.do.gov.mn

2024.01.08 № 01/10

танай _____-ны № _____-т

МАНДАХ ДОРНЫН ЖОНШ ХХК-Д

Тус сумын нутаг дэвсгэрт ашиглалтын MV-021637 тоот тусгай зөвшөөрөлтэй Мандах дорнын жонш ХХК нь 2023 онд байгаль орчныг дүйцүүлэн хамгаалах ажлаар тусгай зөвшөөрлийн талбайдаа 100 ширхэг улиас мод тарьж, тухай талбай байрлах багийн төвийн 3 ширхэг гар худгийг сэргээн засварлаж, 1 ширхэг гүний өрмийн худгийн барилгыг засаж тохижуулсан болно.

Н.БҮРЭНТЭГШ

I:\Alban toot\Toot- A5.doc

4424110012

“GREEN LAB” LLC
ХӨРС, УСНЫ ЛАБОРАТОРИ
СОРИЛТЫН ДҮНГИЙН ХУУДАС

Дээж ирсэн огноо: 2023.12.25-2024.01.04
 Шинжилгээ хийлгэж буй байгууллага, хувь хүн: "Ногоон Эко Мандала" ХХК
 Холбоо барих дугаар: 80108001
 Дээж авсан газар: Дорноговь аймаг Алтанширээ сум "Мандах Дорнын Жонш" ХХК
 MV021637 Уурхайн талбай

Хөрсний химийн задлан шинжилгээний дүн / MNS3310:1991/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн см	рН	Давс, %	ЦДЧ	СаСО з%	Ялзмаг %	Шингээгдсэн сууриуд, мг-экв/100 гр		Шим тэжээлийн элементүүд мг/ 100 гр	
									Ca	Mg	P ₂ O ₅	K ₂ O
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	24/12	Дээж-1	0-20	7.78	0.08	0.152	0.00	1.04	15.2	2.8	2.3	26

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн /MNS 6824:2020/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Механик ширхэгүүд, % ширхэгийн хэмжээ, мм						
				1.0-0.25	0.25-0.05	0.05-0.01	0.01-0.005	0.005-0.001	<0.001	<0.01
1	24/12	Дээж-1	0-20	34.7	43.9	12.0	2.1	2.2	5.0	9.3

Хөрсний хүнд металл /MNS ISO 11466:2007/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Хүнд металл мг/кг					
				Ni /Никель/	Cd /Кадми/	Pb /Хар тугалга/	Cu /Зэс/	Zn /Цайр/	Cr /Хром/
1	24/12	Дээж-1	0-20	7.2	-	3.7	21.5	39.7	26.1
Шавранцар хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				100.0	1.5	70.0	80.0	150.0	100.0
Элсэнцэр хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				60.0	1.0	50.0	60.0	100.0	60.0
Элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ стандарт				/MNS 5850:2019/					

Жич: Шинжилгээний хариу нь зөвхөн тухайн цэгийн дээжинд хамаарах ба хувиран олшруулахыг хориглоно

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН:

Шинжээч:

Шинжээч:

/ С. Мягмардаш /

/ И. Гүнжмаа /

ХЯНАЖ БАТАЛГАА ЖУУЛСАН

Лабораторийн эрхлэгч

Г.Ганчимэг /M.Sc /

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг 6-р хороо, Нөм Капитал байр 10 давхар 02 тоот
 Утас/Факс : 72702020, 88950626 E-mail: landownermongolia@gmail.com

“GREEN LAB” LLC
ХӨРС, УСНЫ ЛАБОРАТОРИ
СОРИЛТЫН ДҮНГИЙН ХУУДАС

Дээж ирсэн огноо: 2023.12.25-2024.01.04
Шинжилгээ хийлгэж буй байгууллага, хувь хүн: “Ногоон Эко Мандала” ХХК
Холбоо барих дугаар: 80108001
Дээж авсан газар: Дорноговь аймаг Алтанширээ сум “Мандах Дорнын Жонш” ХХК
MV021637 Шимт Хөрс

Хөрсний химийн задлан шинжилгээний дүн / MNS3310:1991/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн см	рН	Давс, %	ЦДЧ	СаСО з%	Ялзмаг %	Шингээгдсэн сууриуд, мг-экв/100 гр		Шим тэжээлийн элементүүд мг/ 100 гр	
									Ca	Mg	P ₂ O ₅	K ₂ O
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	24/13	Дээж-1	0-20	7.88	0.06	0.114	0.00	0.70	13.4	0.8	2.6	20

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн /MNS 6824:2020/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Механик ширхэгүүд, % ширхэгийн хэмжээ, мм						
				1.0-0.25	0.25-0.05	0.05-0.01	0.01-0.005	0.005-0.001	<0.001	<0.01
1	24/13	Дээж-1	0-20	29.8	48.2	10.3	2.6	5.2	3.9	11.7

Жич: Шинжилгээний хариу нь зөвхөн тухайн цэгийн дээжинд хамаарах ба хувиалан олшруулахыг хориглоно

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН:

Шинжээч:

Шинжээч:

/ С. Мягмардаш /

/ И.Гүнжмаа /

ХЯНАЖ БАТАЛГААЖ УЛСАН:

Лабораторийн эрхлэгч

Г.Ганчимэг /M.Sc /

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг 6-р хороо, Нөт Капитал байр 10 дөвхөр 02 тоот
Утас/Факс : 72702020, 88950626
E-mail: landownermongolia@gmail.com

"GREEN LAB" LLC
ХӨРС, УСНЫ ЛАБОРАТОРИ
СОРИЛТЫН ДҮНГИЙН ХУУДАС

Дээж ирсэн огноо: 2023.12.25-2024.01.04

Шинжилгээ хийлгэж буй байгууллага, хувь хүн: "Ногоон Эко Мандала" ХХК

Холбоо барих дугаар: 80108001

Дээж авсан газар: Дорноговь аймаг Алтанширээ сум "Мандах Дорнын Жонш" ХХК MV021637

Дээжний нэр: Худаг

Лабораторийн дугаар: 24/14

Усны химийн шинжилгээний үзүүлэлт

№	Сорилтын үзүүлэлтүүд, хэмжих нэгж	Сорилтын аргын тэмдэглэгээ	Шаардлага MNS 0900:2018	Сорилтын дүн
				1
1	pH	MNS ISO 10523:2001	6.5-8.5	7.15
2	Ерөнхий хатуулаг, мг-экв/л	MNS ISO 6059:2005	7.0	4.8
3	Кальци, мг/л	MNS 1097:1970	100.0	69.2
4	Магни, мг/л	MNS 1097:1970	30.0	31.6
5	Хлорид, мг/л	MNS 4424:2005	350	74.6
6	Гидрокарбонат, мг/л	MNS 6831:2020	-	305.0
7	Перманганатын исэлдэх чанар, мгО/л	MNS 6833:2020	5-15	0.64
8	Цахилгаан дамжуулах чанар, $\mu S/cm$	MNS ISO 4889:1999	1.0	0.64
9	Хуурай үлдэгдэл, мг/л	MNS 4423:1997	1000	72.0
10	Нитрит, мг/л	MNS 4431: 2005	1.0	0.00
11	Нитрат, мг/л	MNS ISO 7890-3:2001	50.0	0.31
12	Төмөр, мг/л	MNS 4430: 2005	0.3	0.003
13	Аммони, мг/л	MNS 4428:1997	1.5	0.00

Жич:Шинжилгээний хариу нь зөвхөн тухайн цэгийн дээжинд хамаарах ба хувиран олшруулахыг хориглоно

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН:

Шинжээч: / И.Гүнжмаа /

ХЯНАЖ, БАТАЛГААЖУУСАН:

Лабораторийн эрхлэгч Г.Ганчимэг / M.Sc /

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг 6-р хороо, Нөт Капитал байр 10 даяар 02 тоот
Утас/Факс : 72702020, 88950626 E-mail: landownermongolia@gmail.com

МОНГОЛ УЛС

**АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН ГАЗАР АШИГЛАХ ЭРХИЙН
ГЭРЧИЛГЭЭ**

Дугаар: 0000114576

улсын харъяат	Мандах дорнын жонш ХХК	5497272
	<i>(нэр)</i>	<i>(регистр)</i>
Сумын Засаг даргын захирамж <i>(шийдвэр гаргагч)</i>	20 21 оны 05 сарын 25 өдрийн	А/69 тоот
шийдвэрийг үндэслэн	Дорноговь	Алтанширээ
	<i>(аймаг, нийслэл)</i>	<i>(сум, дүүрэг)</i>
	Бага чулуу	1 хаягт
	<i>(гудамжны нэр)</i>	<i>(хашааны дугаар)</i>
байрлах, нэгж талбарын	4407005152 дугаар бүхий	2193985 м.кв газрыг
Нөөц газар		зориулалтаар
5	жилийн хугацаатай эзэмшүүлж, эрхийн улсын бүртгэлийн	А-0702000017

дугаарт бүртгэж гэрчилгээ олгов.

Энэхүү гэрчилгээ хүчинтэй эсэхийг QR кодыг уншуулж шалгах бөгөөд гэрчилгээнд агуулагдаж буй мэдээллийг харах боломжтой.

Хэвлэсэн огноо: 2023-07-21

ХААН БАНК

Огноо/Date: 2024.01.10 16:18:57

Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information

Журналын/Journal No:

Системийн огноо/System Date:2023.07.17 11:23:02

Дт/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5014153773	Г*****Д ЭНХБАЯР	877,594.00 MNT	1.00
/ Найман зуун далан долоон мянга таван зуун ерэн дөрвөн төгрөг /				
Кт/To	Банкны дугаар/Branch No	Банкны нэр Bank Name		
	05	Хаан банк		
	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name		
	495089309	Т****Р QPAY	877,594.00 MNT	1.00

Гүйлгээний утга/Transaction description:

2023-4, Мандах дорнын жонш ХХК

Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:

Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:

Гарын үсэг/Signature:

Тамга/Stamp:

_____ Он/Year (YYYY) _____ Cap/Month (MM) _____ Өдөр/Day (DD)

ХААН БАНК

Огноо/Date: 2024.01.10 16:18:43

Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information

Журналын/Journal No:

Системийн огноо/System Date:2023.07.17 11:21:42

Дт/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5014153773	Г*****Д ЭНХБАЯР	877,594.00 MNT	1.00
/ Найман зуун далан долоон мянга таван зуун ерэн дөрвөн төгрөг /				
Кт/To	Банкны дугаар/Branch No	Банкны нэр Bank Name		
	05	Хаан банк		
	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	495089309	Т****Р QPAY	877,594.00 MNT	1.00

Гүйлгээний утга/Transaction description:

2023-3, Мандах дорнын жонш ХХК

Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:

Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:

Гарын үсэг/Signature:

Тамга/Stamp:

_____ Он/Year (YYYY) _____ Cap/Month (MM) _____ Өдөр/Day (DD)

ХААН БАНК

Огноо/Date: 2024.01.10 16:18:09

Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information

Журналын/Journal No:

Системийн огноо/System Date:2023.07.17 11:20:27

Дт/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5014153773	Г*****Д ЭНХБАЯР	877,594.00 MNT	1.00
/ Найман зуун далан долоон мянга таван зуун ерэн дөрвөн төгрөг /				
Кт/To	Банкны дугаар/Branch No	Банкны нэр Bank Name		
	05	Хаан банк		
	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	495089309	Т****Р QPAY	877,594.00 MNT	1.00

Гүйлгээний утга/Transaction description:

2023-2, Мандах дорнын жонш ХХК

Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:

Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:

Гарын үсэг/Signature:

Тамга/Stamp:

_____ Он/Year (YYYY) _____ Cap/Month (MM) _____ Өдөр/Day (DD)

ХААН БАНК

Огноо/Date: 2024.01.10 16:16:34

Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information

Журналын/Journal No:

Системийн огноо/System Date:2023.07.17 11:19:17

Дт/From	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5014153773	Г*****Д ЭНХБАЯР	877,594.00 MNT	1.00
/ Найман зуун далан долоон мянга таван зуун ерэн дөрвөн төгрөг /				
Кт/To	Банкны дугаар/Branch No	Банкны нэр Bank Name		
	05	Хаан банк		
	Дансны/Картын дугаар Account/Card number	Нэр/Name		
	495089309	Т****Р QPAY	877,594.00 MNT	1.00

Гүйлгээний утга/Transaction description:

2023-1, Мандах дорнын жонш ХХК

Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:

Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:

Гарын үсэг/Signature:

Тамга/Stamp:

_____ Он/Year (YYYY) _____ Cap/Month (MM) _____ Өдөр/Day (DD)